

Skrivstovumenn darva hummarafiskiskapi!

Hevur bygt frystihús í Kaldbak

— Ein fær ikki arbeiðt fyri øllum hesum fastlentu skrivstovumenninum úr Havn og aðrastaðni, sum seta og draga hummararúsar útan skil og fyrilit.

Hetta sigur Kjartan Jacobsen úr Kaldbak, sum hesi seinastu tvey árin hevur fiskað hummararúsar úr firdunum.

Kjartan visir á, at tað i dag eru fleiri mans, sum einki annað arbeiði hava enn at veidda hummarar. Hetta eru menn, sum hava kunneleika til sjógvinn og lívið á sjónum. Teir taka tí bert tað, sum skal takast. Bøgurnar og tað smæsta verður koyrt út aftur.

— Beint tvørturímóti er við teimum, sum hava hetta sum fritíðartriv. Tað eru oftast menn, sum yvirheva ikki hava skil fyri fiskiskapi.

Teir grýta rúsurnar, har teir halda tað fyri gott — men hava ikki eyga fyri, um aðrar rúsar standa har framanundan. Teir seta tí ofta tvørtur yvir hjá øðrum, og vit, sum hava hetta sum vinnu burturav, hava nógv stríð við at fáa rúsurnar uppaftur heilar, heldur Kjartan fyri.

Hann leggur afturat, at tað er ikki so frægt, at sunnudagurin fær frið heldur. Sjálvst skirishósdag og langafriggjadag vóru menn — ja, sjálvst bíblískir menn — á firdunum og settu ella drógu rúsar. Hetta haldi eg líkast púra ongum, tí her hevur føroyski sjómaðurin stríðst fyri ikki at brúka sunnudagin sum arbeiðsdag.

— Nei, nógv fólk hava eina skeiva fatan av hesum. Tey halda, at hummaraveiða á firdunum er bert eitt hobby, men tað er ikki veruleikin.

Saman við tveimum synum hevur Kjartan Jacobsen rættliga gjørt seg út til hummaraveiðu og vígerð av fiskinum. Ilgurnar higartil í reiðskapi, frystigoyslu og bát eru næstan 250.000 kr.

Teir hava keypt ein 10-tonn motorbát til veiðuna. Síðani hava teir gjørt seg út við tilsamans 500 rúsar. Í byrjanini læntu teir frystigoyslu og høli frá flakavirknum á Toftum — nú hava teir so bygt sína egna frystigoyslu í Kaldbak. Har verður hummarin viðgjørdur, pakkaður og frystur til hann fer víðari av landinum.

Kjartan greiðir frá, at teir royna á Kaldbaksfirði, í Sundalagnum, á Tangafirði og á Skálafjørðinum. Teir fáa lítið og einki á Kaldbaksfirði, men har afturímóti nokkso fitt á Tangafirði.

Teir draga tvær til triggjar ferðir um vikuna — og fáa teir 70 kilo eru teir nøgdir. Tað eru millum 30 og 50 rúsar á hvørjum stubbanum og teir sera altíð útaftur beinavegin áðrenn næsti stubbin verður drigin. Á henda hátt eru rúsurnar altíð úti.

Sum er, vita vit lítið um hummaran á føroysku firdunum. Hann heldur til har tað er bleitur mórubotnur. Tað er ógvuliga ójavnt til hummarar. Við hvørt er nógv at fáa og so aðrar tíðir er hann heilt horvin. Hetta kemst fyri ein part av, at hummarin hevur holur í botninum, har hann grevur seg niður og situr inni. Tá hann kemur út aftur, skiftir hann av og á skel.

Kjartan sigur okkum frá, at tað er ógvuliga lægt við hummaranum. Tann hummarin tú fært á Skálafirðinum er eitt heilt annað slag enn tann, tú finnur á t.d. Kaldbaksfirði. Hummarin á Skálafjørðinum er nógv størri og tað er bert hendingaferð, at ein fær boga á Skálafjørðinum. Á Kaldbaksfirði kann tað harafturímóti vælt henda, at teir bert fáa boga og tiskil sleppa øllum út aftur.

Annars veit Kjartan at siga frá, at tá hann kom á fjørðin í 1947, lógu trolararnir hjá Kjølbros og trolaðu eftir hummarar á Kaldbaksfirði. Konan, sum er vaksin upp á Sundi, sigur seg minnst, at skopuningar eisini plagdu at trola har um summarið.

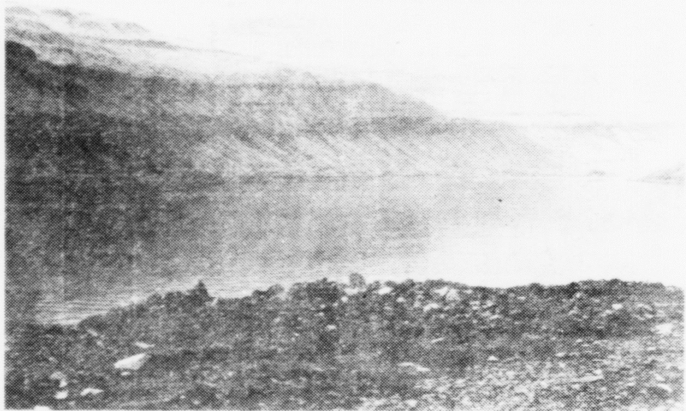
Hóast teir ikki høvdu rættliga stórt tal av rúsar í fjør, so fiskaðu teir fyri umleið 100.000 kr. Størsti hummarin var 50 cm til longdar og vígaði 1 pund.

Uppá fyrispurning hvussu hann metir um framtíðina hjá teimum, sum hava hummaraveiðu sum livibreyð, sigur Kjartan, at verður ov nógv av reiðskapi settur, so er hann bangin fyri, at tað verður oyðilagt. Hann heldur somuleiðis, at tað átti at verið meira eftirlit við hummaraveiðu.

Men tað sum føroyski hummarafiskimaðurin ber mest ótta fyri — eru trolararnir. Trolararnir hava havt loyvi at trola á firdunum í umleið triggjar vikur um árið.

Kjartan: — Er tað nakað, sum man biðir eftir, so er tað, at hetta má ikki halda fram. Vit vita, at trolid oyðileggur alt. Fyri tað fyrsta tekur tað alt ov smátt og tað sum so fer út aftur, er kroyst og oyðilagt. Hummari er ógvuliga veikur og viðbrekin, so trolid kann skjótt tyna hummaran á firdunum.

Sjálvur misti Kjartan nokk so fitt av rúsar í

Kaldbaksfjørður. Ikki nógvur hummari í letuni

fjør orsakað av trolarunum. Hann klagði hetta til sýslumannin í Vestmanna, sum hevur sent klaguna víðari til Havnar. Enn hevur hann einki høyrð aftur um hetta.

Tað eru annars fleiri

aðrir, sum hava útgjørt seg við rúsar at fáa hummarar við. Í Havn hevur ein maður keypt sær ein Viksundbát til bert hetta endamálið og hevur hann umleið 400 rúsar, á Eiði hava tveir

mans gjørt seg út við einum seksringi við tilsamans 800 rúsar, í Vík hevur ein gjørt seg út við seksringi við 400 rúsar. Eisini í Seldarfirði og í Kollafirði hava menn gjørt seg út til hummaraveiðu.

Filmseftirlitið nógv bíligari høvdu vit 12-ára aldursmark

— Hevur brúk fyri 150.000 kr. í fíggarárinum, fær 40.000.

ÅRETS CHOK-GYSER
IKKE SIDEN ROSEMARY'S BABY...!

KUN HUN VIDSTE BARNET VAR SØN AF SATAN

JOAN COLLINS • EILEEN ATKINS
RALPH BATES • DONALD PLEASANCE

ASA

Nú biografarnir hava sjónvarpið at kappast við, freistast teir til at innflyta filmar, sum liggja á markinum til tað loyva og tí mugu sensurerast gjølla

Var eitt 12-ára aldursmark í Føroyum, vildi filmseftirlitið kostað helvtina minni.

Filmseftirlitið hevur sjálvst ongan móguleika at spara. Arbeiðið er bundið, soleiðis, at filmsseftirlitið skal nøkta tann tørv á sensuri, sum filmsinnflytararnir skapa. Einasti móguleikin at spara, er at broyta galdandi sensurskipan, filmslógina, soleiðis, at eitt 12-ára aldursmark kemur afturat 16 ára markinum.

Hetta sjónarmið hevur filmseftirlitið fleiri ferðir ført fram. Men higartil útan úrslit. Aftur hesaferð bleiv jättanin á fíggarlógini skarvað munandi. Filmseftirlitið skal brúka 150.000 kr. í hesum fíggarárinum. Landsstýrið jättaði 130.000, men fíggarnevndin einans 40.000 kr.

Á ekafiggjarlógini fyri 1978/79 hevði filmseftirlitið eina meirnýtslu uppá 79.000 kr. Og tað verður ikki seinastu ferð, slíkt hendir.

— Mátarnir at fáa roknskap filmseftirlitsins at samsvara við jättanina eru bert tvinnir: broyta lógina ella jätta tað, sum bundið filmseftirlitsarbeiði kostar, sigur filmseftirlitið í umsókn síni um jättan fyri 1980/81.

Brúka danska sensurin

Orsøkin til, at útreiðslurnar til filmseftirlitið kunnu minka við uml. 50%, fáa við 12-ára aldursmark, er tann, at so kunnu vit brúka danska sensurin.

Av tí, vit einans hava tað eina aldursmarkið, 16 ár, nýðist filmseftirlitið altíð at gera ein annan úrskurð enn danski sensurin, annaðhvørt linari ella strangari. Skipanin er kostnaðarmikil bæði fyri filmsinnflytararnar og landskassan, sigur filmseftirlitið í umsóknini.

Fil: seftirlitið

Framhald á síðu 19